

Krasnobrodzkie status quo

Gmina Krasnobród leży na Roztoczu Środkowym. Biorąc pod uwagę podział administracyjny kraju obowiązujący od 1 stycznia 1999 r. należy ona do powiatu zamojskiego w województwie lubelskim (wcześniej było to województwo zamojskie). Jest to gmina o powierzchni 12 485 ha, Licząca 7,5 tys. mieszkańców.

Do gminy Krasnobród należą następujące miejscowości: Krasnobród, Podklasztor, Majdan Wielki, Majdan Mały Dominikanówka, Klocówka, Hutków, Zielone, Stara Huta, Hucisko, Malewyszczyna, Hutki, Kaczorki, Potok Senderki, Wólka Husińska, Grabnik oraz Szur.

Siedziba miasta i gminy Krasnobród oddalona jest od Zamościa o 28 km, a od Tomaszowa Lubelskiego o 18 km. Jest to najdalej na południe wysunięta gmina powiatu zamojskiego, która graniczy od wschodu z gminami: Krynice, Tarnawatka, Tomaszów Lubelski (pow. tomaszowski), od południa: Susiec (pow. tomaszowski) i Józefów (pow. biłgorajski), od zachodu: Zwierzyniec (pow. zamojski) oraz od północy z gminą Adamów (pow. zamojski).

Gmina Krasnobród podzielona jest na 17 sołectw: Dominikanówka, Grabnik, Hucisko, Hutki Namule, Hutków, Kaczórki, Krasnobród, Malewyszczyna, Majdan Mały, Majdan Wielki, Nowa Wieś, Pod-klasztor, Potok Senderki, Stara Huta, Szur, Wólka Husińska, Zielone. Największymi pod względem powierzchni są: Majdan Wielki (1444 ha), Krasnobród (1047 ha) i Hutków (929,4 ha).

Z kart historii

Krasnobród to urokliwe miasteczko z bogatą tradycją, kulturą i przyrodą, położone na Roztoczu Środkowym w otoczonej lasami dolinie rzeki Wieprz. Ze względu na swój charakter i funkcje, które pełni, jest miastem szczególnym. Nazwa miejscowości pochodzi od słów „krasny” - piękny i „bród” - brodziec, jest więc ściśle związana z jej lokalizacją w dolinie, w miejscu przeprawy przez rzekę Wieprz. Dokładna data założenia osady nic jest znana. Wiadomo jednak, że pierwszym właścicielem Krasnobrodu był rod Lipskich. Udokumentowana historia miejscowości sięga 1576 r., kiedy to staraniem Andrzeja Firleja, ówczesnego właściciela osady, nadano jej przywilej lokacyjny.

Od 1578 r. Krasnobród był w posiadaniu Andrzeja Leszczyńskiego, jako posag jego żony Anny Firlej. Od Zygmunta III Wazy- Leszczyńscy uzyskali dla Krasnobrodu potwierdzenie przywileju miejskiego, z czym wiązało się prawo do sześciu jarmarków i jednego tygodniowego targu w ciągu

roku. Leszczyńscy, będący kalwinami, założyli tu zbór kalwiński. Wkrótce nastąpiły najazdy Kozaków (1648) i Tatarów (1648, 1672-73), w wyniku których miasto bardzo ucierpiało.

W 1671 r. Krasnobród przeszedł w posiadanie Jana Stanisława Amora Tarnowskiego i jego żony Zofii Barbary z Dąbrowicy, którzy w 1673 r. znieśli kalwinizm, a zbór jako dawny kościół przekazali Dominikanom. W tym czasie świątynia była już zrujnowana, w miejsce zniszczonego w 1673 r. przez Tatarów kościoła drewnianego w latach 1690-1699 została wzniesiona murowana świątynia ufundowana przez Marie Zamoyską (późniejszą Marysieńkę Sobieską), a projektowana przez Jana Michała Linka. Konsekracji kościoła dokonał biskup obrządku ormiańskiego ze Lwowa, Deodat Naserowicz.

W drugiej połowie XVII w. Krasnobród z miasteczka rzemieślniczo handlowego przekształcił się w ośrodek pielgrzymkowy. Przyczyniły się do tego: upadek zboru kalwińskiego, liczne wojny, cudowne objawienia NMP i sprowadzenie do miasta ojców Dominikanów.

W XVIII w. w osadzie zaczęli osiedlać się Żydzi. W roku 1761 król August III potwierdził, a raczej na nowo nadał prawa miejskie dla Krasnobrodu. Przyznał prawo odbywania sześciu jarmarków w roku i cotygodniowych targów. Ustanowił znak pieczęci miasta - dużą literę „K” na czerwonym polu.

Po pierwszym rozbiore Polski w 1772 r. Krasnobród znalazł się w zaborze austriackim, potem rosyjskim. Po Tarnowskich miasto przeszło pod opiekę rodu Jackowskich, a pod koniec XIX w. ostatnim właścicielem Krasnobrodu był Kazimierz Fudakowski.

Na przełomie XVIII i XIX w. Krasnobród był ośrodkiem garncarstwa, produkcji gontów i meblarstwa. Stąd pochodzą malowane, zdobione ornamentami roślinnymi skrzynie krasnobrodzkie. W 1860 r. miasto zostało dotknięte przez nalot szarańczy, zjawisko przyrodnicze niespotykana w Polsce. W końcu XIX w. Krasnobród stał się słynny dzięki jednemu z pierwszych w Europie zakładów przeciwgruźliczych, nazwanych przez jego założyciela dr Alfreda Rose - Instytutem Kumysologicznym.

W 1863 r. wybuchło powstanie styczniowe. 24 marca tego roku pod miastem miała miejsce wielka bitwa oddziału Marcina Lelewela Borelowskiego z wojskiem carskim. Oddział polski poniósł znaczne straty i musiał się wycofać. 45 poległych powstańców pochowano na miejscowym cmentarzu, gdzie później wzniesiono pomnik upamiętniający wydarzenie. W wyniku represji za udział w powstaniu zaborca w 1864 r. skasował zakon oo. Dominikanów. Obowiązki duszpasterskie przejęli księża diecezjalni. Natomiast w 1864 r. Krasnobród utracił prawa miejskie.

Krasnobrodu nie ominęły działania zbrojne podczas I wojny światowej, które spowodowały ogromne zniszczenia, spłonęła wówczas drewniana zabudowa rynku. Również podczas kampanii wrześniowej Krasnobród znalazł się w centrum walk i uległ znacznemu zniszczeniu. 23 września 1939 r. miała tu miejsce szarża 25 Pułku Ułanów Wielkopolskich. Dla uczczenia pamięci tego wydarzenia Zespół Szkół Podstawowych w Krasnobrodzie nazwano jego imieniem, a każdego roku w rocznice szarży uroczyste obchodzone jest święto patrona szkoły

Podczas okupacji hitlerowcy wielokrotnie dokonywali we wsi krwawych pacyfikacji i mordów. Wieś stała się ośrodkiem ruchu oporu i miejscem wielu akcji partyzanckich, Dla uczczenia pamięci żołnierzy poległych w walkach podczas kampanii wrześniowej wystawiono Pomnik Żołnierzy Września 1939 r., który znajduje się na krasnobrodzkim cmentarzu.

Przez kolejne ponad 50 lat miejscowość ciągle się rozwijała. W 1974 r. ukończono budowę zalewu w dolinie Wieprza, czym zapoczątkowano tutaj rozwój turystyki. Rozwój Krasnobrodu jako ośrodka turystycznego pociągnął za sobą konieczność prowadzenia szerokiej działalności w celu poprawy infrastruktury.

Z dniem 1 stycznia 1995 r. Rząd Rzeczypospolitej Polskiej przywrócił dla Krasnobrodu prawa miejskie.

Krasnobród - centrum religijne

Historia związana z kultem Matki Boskiej w Krasnobrodzie sięga roku 1646. Wtedy to Jakubowi Ruszczykowi, młodemu mieszkańcowi wsi Szarowola, objawiła się Matka Boska. Jakub cierpiący na epilepsję odwiedzał wiele miejsc świętych z nadzieją, że zostanie uwolniony od choroby. Jednak dopiero tu, pod Krasnobrodem, jego modlitwy zostały wysłuchane. W święto Matki Boskiej Śnieżnej - 5 sierpnia- ukazała mu się Maryja, która powiedziała: „Postaw tu figurę, albowiem tu będzie się chwala Syna mego odprawiała, a na znak tego wiedz, że Jesteś już od choroby uwolniony”. Jakub rzeczywiście wyzdrowiał i posłuszny Matce Boskiej w miejscu objawiania postawił figurę. Na początku chodził tam sam, z czasem dołączyli do niego okoliczni mieszkańcy, by u Matki Bożej wyprosić potrzebne dla siebie laski.

Tak jak dziś, tak i wtedy ludzie przynosili pod figurę różne przedmioty, które miały wyrazić ich wdzięczność za okazane im przez Matkę Bożą laski. Trwało tak do listopada 1648 r., kiedy miejsce to zostało obrabowane i zniszczone przez Kozaków Chmielnickiego. dopiero na wiosnę 1649 r. miejscowa ludność postanowiła uporządkować otoczenie. Ludzie pragnęli, by stało się ono znów miejscem modlitwy. Wśród licznych pamiątek znaleźli obrazek, który szczególnie ich

zainteresował. Ponieważ nie uległ on zniszczeniu, krasnobrodzianie uznali go za zachowany cudownie. Wieść o tym dotarła do księżnej Katarzyny Zamoyskiej, która w lesie, w miejscu objawień, ufundowała drewniany kościół. Umieszczono w nim odnaleziony w dziwnych okolicznościach obraz Matki Bożej, odtąd nazywanej Krasnobrodzką.

W 1664 r. ówczesny właściciel dóbr krasnobrodzkich Jan Zamoyski powierzył ten kościół opiece ojców Dominikanów, sprowadzonych tu z Janowa Ordynackiego (obecnie Lubelskiego). Dominikanie obsługiwali dwa kościoły w lesie i w mieście. W 1680 r. w czasie najazdu tatarskiego drewniany kościółek spłonął. Obrazek uratowano. W tym też roku do Krasnobrodu przyjechała Maria Kazimiera, żona Jana III Sobieskiego, prosić Matkę Bożą o łaskę zdrowia. Jej modlitwy zostały wysłuchane, a jako wotum dziękczynne za cudowne uzdrowienie ufundowała murowany kościół w stylu barokowym, który istnieje do dziś. Budowa kościoła trwała dziewięć lat, do 1699 r. W 1703 r. na czas wojny szwedzkiej obraz przewieziono do Zamościa i umieszczono w kościele ormiańskim.

W wyniku represji po powstaniu styczniowym Dominikanie zostali wypędzeni z Krasnobrodu. Od 1864 r. Sanktuarium opiekują się księża diecezjalni. Podczas ostatniej wojny Niemcy urządzili w kościele magazyn zbożowy. Obrazek natomiast mieszkańcy „wykradli” i umieścili w pałacu Kazimierza Fudakowskiego, ówczesnego właściciela Krasnobrodu. Po wojnie obrazek wrócił na swoje miejsce.

W 1964 r. odbyło się poświęcenie kopii cudownego obrazka, wykonanej przez prof. Tadeusza Korpala z Krakowa. 4 lipca 1965 r. biskup lubelski Piotr Kałwa dokonał koronacji cudownego obrazka i jego kopii. Od tego czasu kult Matki Bożej ożywił się jeszcze bardziej. Do Krasnobrodu każdego roku przybywają liczne rzesze pielgrzymów, by tu, w tym świętym miejscu, opiece Matki Boskiej Krasnobrodzkiej polecać siebie i swoich bliskich. Przybywając do Krasnobrodzkiego Sanktuarium Maryjnego pielgrzymi nawiedzają też inne miejsca religijne, jak: Kaplicę Objawień na Wodzie, Kaplicę św. Rocha, Kalwarię Krasnobrodzką i - doznając tu głębokich przeżyć duchowych - nazywają nasze miasto „Małą Częstochową”.

Ważniejsze uroczystości religijne

Największą uroczystością religijną, na którą przybywają corocznie tysiące pielgrzymów, jest odpust 1 i 2 lipca, zwyczajowo nazywany świętem Matki Bożej Jagodnej. Uroczystości religijne rozpoczynają się 1 lipca po południu, a głównym wydarzeniem tego dnia jest procesja nocna, rozpoczynająca się o godz. 21. W procesji uczestniczą parafianie krasnobrodzcy oraz licznie zgromadzeni pielgrzymi. Zwykle obrzędowi religijnym przewodniczy biskup zamojsko-

lubaczowskiej lub innej diecezji. Podczas procesji przez cztery przygotowane przez mieszkańców Krasnobrodu ołtarze niesiony jest cudowny Obraz Matki Bożej Krasnobrodzkiej. Trasa procesji prowadzi Aleją Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny do Kaplicy Objawień na Wodzie, gdzie około północy odprawiana jest uroczysta msza św.

W drugi dzień święta Matki Bożej Jagodnej odprawiane są nabożeństwa, a centralną uroczystością jest suma odpustowa, odprawiana na ołtarzu polowym usytuowanym na placu przykościelnym, i procesja, którą obsługują osoby ubrane w barwne stroje ludowe. Uroczystości te uświetniają orkiestra dęta oraz chór parafialny z Krasnobrodu.

Ważnym wydarzeniem religijnym, na które przybywają do Krasnobrodu liczne rzesze pielgrzymów, jest też odpust ku czci św. Rocha, odbywający się zawsze w pierwszą niedzielę po 15 sierpnia. Uroczysta suma odprawiana jest w oddalonej około 4 km od klasztoru Kaplicy św. Rocha. Jest ona usytuowana w niezwykle urokliwym miejscu Doliny św. Rocha i otoczona wzgórzami pokrytymi bukowym lasem. Niesamowite wrażenie sprawia widok tych wzgórz podczas odpustu, kiedy to po same szczyty siedzą na nich pielgrzymi przybyli na uroczystości. Od kilku lat tradycją jest też koncert pieśni religijnych i patriotycznych przed mszą św. w wykonaniu zespołu ludowego „Wójtowanie” i orkiestry dętej z Krasnobrodu.

Krasnobród - serce Roztocza

Bardzo ważną funkcją Krasnobrodu jest turystyka. Wybudowany w latach siedemdziesiątych zalew z piaszczystymi plażami, łagodny mikroklimat, wspaniałe walory krajobrazowe wpływają na to, że Krasnobród jest dobrym miejscem wypoczynku przez cały rok. W lecie można tu odpoczywać nad wodą i w lesie - plażować, łowić ryby, spacerować i jeździć na wycieczki rowerowe po malowniczej okolicy, zbierać jagody i grzyby. Sprzyjające warunki klimatyczne umożliwiają uprawianie sportów zimowych na licznych stokach, zarówno początkującym, jak i zaawansowanym miłośnikom narciarstwa. Niewątpliwie główną zimową atrakcją Krasnobrodu jest, jeden z niewielu na Roztoczu wyciąg narciarski usytuowany na Górze Chełmowej, a także kuligi z pochodniami których trasy prowadzą pięknymi duktami leśnymi. Poza tym Krasnobród dysponuje odpowiednią bazą noclegową (ok. 1500 miejsc) i żywieniową, która zaspokaja potrzeby turystów w różnym wieku i o różnych zainteresowaniach.

Z całą pewnością można stwierdzić, że Krasnobród jest najmodniejszą i najbardziej popularną miejscowością turystyczną i wypoczynkową na Roztoczu. Jego popularność i centralne położenie pozwalają na określanie Krasnobrodu sercem Roztocza.

Klejnot przyrody

Dużym atutem Krasnobrodu jest przyroda. W celu ochrony stanowisk rzadko występujących i chronionych gatunków fauny i flory, ostańców podłoża kredowego i trzeciorzędowego, zwartych kompleksów lasów mieszanych z dużą domieszką jodły, utworzono w 1988 r. Krasnobrodzki Park Krajobrazowy. Obejmuje on część gmin Adamów, Józefów, Krasnobród, Susiec, Tarnawatka i Tomaszów Lubelski, a jego powierzchnia wynosi 9390 ha.

Największą rzeką Parku jest przepływająca przez Krasnobród rzeka Wieprz. Atrakcją są występujące tu piękne podzboczowe źródła. Najpiękniejsze i najbardziej malownicze w Hutkach i Husinach objęto ochroną pomnikową. W wodach rzeki Wieprz oprócz licznych gatunków ryb występują także raki.

Występowanie różnych form geomorfologicznych świadczy o dawnej aktywności geologicznej terenu Parku. Wśród najciekawszych znajdują się wzgórza ostańcowe, wydmy i suche doliny. Część form objęto ochroną: stanowisko dokumentacyjne „Kamieniołom”, pomnik przyrody nieożywionej: „Wapielnia” koło Ułowa, jednocześnie najwyższe wzniesienie (385 m n.p.m.) na terenie Parku i „Skalki na wzgórzu Kamień” w Stanisławowie.

Flora Krasnobrodzkiego Parku Krajobrazowego jest bardzo ciekawa. W lasach, które zajmują 60% jego powierzchni, spotkać można wiele rzadkich i chronionych gatunków roślin, np. widłaki, storczyki, rosiczkę okrągłolistną, kruszynę pospolitą, wawrzynka wilczelyko, a na stawach w Hutkach rosną: grązel żółty i grzybień biały.

Na terenie Parku znajduje się rezerwat leśny o nazwie „Święty Roch”, po którym prowadzi ścieżka przyrodniczo dydaktyczna. W rezerwacie tym objęto ochroną stary drzewostan sosnowo-bukowy z domieszką jodły. Najciekawsze drzewa i ich grupy objęto ochroną pomnikową. Utworzono łącznie dziewięć pomników przyrody ożywionej. Natomiast bardzo bogatą faunę Parku reprezentują m.in. bocian biały i czarny, błotniak stawowy, kraska, dudek, kilka gatunków nietoperzy, koszatka i borsuk. Także gady i płazy występują bardzo licznie. Napotkano tu: ropuchy, rzekotkę drzewną, jaszczurkę zwinną, padalca i zaskrońca.

Piękno i bogactwo przyrody, czyste powietrze, wspaniałe krajobrazy to czynniki które wpływają na to, że Krasnobród nazywany jest klejnotem przyrody.

Krasnobród - ośrodek leczniczy

Właściwości tutejszych wód mineralnych, łagodny mikroklimat, przepiękne lasy sosnowo-jodłowe, czyste powietrze, wspaniałe walory krajobrazowe tworzą doskonale warunki do rozwoju Krasnobrodu jako ośrodka o charakterze uzdrowiskowym. Taki charakter miała już ta miejscowość w XIX w. Tutaj bowiem powstał -jako pierwszy w Europie - wspomniany już zakład przeciwgruźliczy, gdzie chorych leczono kobyliim mlekiem. Niestety, po śmierci właściciela działalność instytutu upadła. W okresie międzywojennym planowano budowę sanatorium dla osób cierpiących na schorzenia układu oddechowego.

Niestety, prace przerwała II wojna światowa.

Obecnie w dawnym pałacu Leszczyńskich mieści się Sanatorium Rehabilitacyjne dla Dzieci im. Janusza Korczaka. Placówka ta powstała na początku lat 50-tych. Początkowo miała ona charakter prewentorium, a od połowy lat 50-tych przebywają w nim dzieci w systemie całorocznym. Leczone są tu schorzenia dróg oddechowych oraz schorzenia narządów ruchu, a także układu nerwowego (mózgowe porażenie dziecięce).

Biorąc pod uwagę względy historyczne oraz dostrzegając walory uzdrowiskowe naszej miejscowości władze samorządowe w 1999 r. rozpoczęły starania o nadanie Krasnobrodowi statusu miejscowości uzdrowiskowej. Nawiązano współpracę z Izba Gospodarczą „Uzdrowiska Polskie”, Instytutem Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania Polskiej Akademii Nauk w Warszawie, przedsiębiorstwem „Balneoprojekt” i Pracownią Urbanistyczno-Planistyczną „Widok” w Lublinie w celu przygotowania odpowiednich dokumentacji i badań. Trwające trzy lata prace zakończyły się sukcesem. 30 lipca 2002 r. Rada Ministrów wydała rozporządzenie w sprawie uznania miasta Krasnobród za uzdrowisko. Rozporządzenie weszło w życie 29 sierpnia 2002 r. Od tego dnia nasze miasto jest uzdrowiskiem klimatyczno-borowinowym, którego walorami jest właśnie klimat oraz złoza borowiny w Majdanie Wielkim.

Kultura

Działalnością kulturalną na terenie gminy Krasnobród zajmuje się Centrum Kultury i Sportu w Krasnobrodzie. Wcześniej, od połowy lat siedemdziesiątych był to Gminny Ośrodek Kultury, a następnie od 1992 r. Centrum Upowszechniania Kultury - jednostka powstała z połączenia Gminnego Ośrodka Kultury i Gminnej Biblioteki Publicznej w Krasnobrodzie. Przy CKiS działają: Klub Seniora, orkiestra dęta, zespół folklorystyczny „Wójtowanie”, kapela „Echo Roztocza” oraz trzy zespoły śpiewacze kół gospodyń wiejskich w takich miejscowościach gminy, jak: Wólka

Husińska, Stara Huta i Malewsczyzna. Zespoły te biorą czynny udział w życiu kulturalnym gminy i całego regionu.

W kalendarzu imprez kulturalnych organizowanych w Krasnobrodzie na stałe wpisały się takie wydarzenia o charakterze ponad lokalnym, jak: Przegląd Orkiestr Dętych - impreza organizowana corocznie w ramach odbywających się w lipcu „Dni Krasnobrodu”, w której uczestniczy przeciętnie od 10 do 15 orkiestr z regionu, do tej pory odbyło się już 12 przeglądów, Bieg Pamięci Dzieci Zamojszczyzny, którego CKiS jest współorganizatorem, zapewniając oprawę muzyczną i artystyczną na mecie II etapu; dożynki - święto diecezjalne, odbywające się w drugą niedzielę września i gromadzące wiernych z ponad 100 miejscowości oraz Regionalny Przegląd Twórczości i Obrzędowości Osób Niepełnosprawnych.

Cyklicznie co roku organizowane są imprezy o charakterze gminnym. Zaliczamy do nich: styczniowy koncert kolęd, w którym występują miejscowe i zaproszone zespoły oraz mieszkańcy miejscowości całej gminy z przygotowanym przez siebie programem kolędowym, tzw. adoracją bożonarodzeniową; Gminne Eliminacje Turnieju Sztuki Recytatorskiej im. B. Leśmiana, w których udział biorą najlepsi recytatorzy ze szkół terenu gminy Krasnobród; program z okazji rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja - dwuczęściowa impreza plenerowa czy konkurs recytatorski przedszkolaka, którego uczestnikami są dzieci z przedszkola i klas zerowych z terenu gminy Krasnobród.

Organizowane są także: Dni Krasnobrodu - 3-dniowa impreza, zwykle w drugiej połowie lipca, w ramach której odbywają się: Przegląd Orkiestr Dętych, Gminny Przegląd Zespołów Śpiewaczych, występy zaproszonych zespołów, wystawy plastyczne, gry, konkursy i zabawy dla dzieci itp.; Gminny Konkurs Piosenki Przedszkolaka - zwykle organizowany w miesiącach jesiennych; program poświęcony rocznicy odzyskania niepodległości (11 listopada) - zwykle składający się z dwóch części: religijno patriotycznej i kulturalnej oraz wieczór sobótkowy - impreza organizowana 24 czerwca, nawiązująca do tradycji związanych z „Nocą świętojańską”.

W związku z turystyczno-wypoczynkowym charakterem miejscowości organizowane są też zajęcia i imprezy kulturalne z myślą o osobach przebywających tu na wypoczynku. Zimą w ramach ferii przygotowywane są zajęcia (gry, zabawy, konkursy, seanse kinowe i wideo, spotkania z twórcami ludowymi, koncerty itp.) dla dzieci zarówno z naszej miejscowości, jak i dla dzieci wypoczywających w Krasnobrodzie i okolicach. Tradycją stały się już organizowane w lipcu i sierpniu „Niedzielne koncerty na skwerku”, które odbywają się w centrum Krasnobrodu, a występują w nich kapele i zespoły ludowe oraz inne zespoły muzyczne.

Centrum Kultury i Sportu w Krasnobrodzie to także siedziba redakcji „Gazety Krasnobrodzkiej” - Miesięcznika Samorządu Gminnego. „Gazeta Krasnobrodzka” wydawana jest z przerwami od 14 lat. Pierwszy jej numer ukazał się w lutym 1990 r. jako Pismo Komitetu Obywatelskiego „Solidarność”. Oprócz informacji o pracy Komitetu miała ona stać się forum dyskusji i wymiany myśli o wszelkich problemach nurtujących nasze lokalne środowisko. Pierwszym redaktorem był Robert Gmyz. Od 15 kwietnia 1992 r., „Gazeta Krasnobrodzka” stała się Pismem Samorządu Terytorialnego, które miało spełniać funkcję informatora i kronikarza życia gminy i taką funkcję pełni do dzisiaj. Obecnie ukazuje się w nakładzie 500 egzemplarzy, z czego część przeznaczona jest do sprzedaży, a część to egzemplarze bezpłatne.

Doskonałą propozycją kulturalną zarówno dla mieszkańców gminy, jak i turystów są organizowane co roku od 25 lat w Sanktuarium Maryjnym w Krasnobrodzie Międzynarodowe Letnie Koncerty Organowe. Zwykle odbywają się cztery koncerty (dwa w lipcu i dwa w sierpniu), rozpoczynają się o godzinie 17-ej i trwają około godziny. Koncertowali tu sławni wirtuozi z kraju i z zagranicy, nawet z tak odległych krajów, jak: Japonia, USA i Wenezuela.

Działalność kulturalna to również działalność biblioteczna. W Krasnobrodzie znajduje się Miejsko Gminna Biblioteka Publiczna, a jej filia w miejscowości Hutki. Biblioteka w Krasnobrodzie posiada ponad 17 tys. woluminów i jest to księgozbiór bardzo różnicowany. Natomiast filia w Hutkach posiada księgozbiór liczący blisko 8 tys. woluminów. Zarówno jedną, jak i drugą instytucję odwiedzają nie tylko mieszkańcy gminy. Biblioteki stwarzają możliwości do korzystania z księgozbioru także wczasowiczom.

Warto zobaczyć:

Kościół i klasztor

Barokowy kościół pw. Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny, wybudowany w latach 1690-1699, wraz z klasztorem został ufundowany przez Marysienkę Sobieską jako wotum wdzięczności za uzdrowienie. Wewnątrz kościoła znajdują się min.: XVIII-wieczna chrzcielnica, barokowa ambona w kształcie wazy, 33-głosowe organy wykonane w 1975 r., cztery ołtarze boczne oraz ołtarz główny wykonany przez Jana Mauchera w latach 1774-1776. Między kolumnami znajdują się postacie świętych: Jacka, Dominika, Wincentego Ferreriusza i Tomasza z Akwinu. W centrum ołtarza, na tle kopii, umieszczony jest cudowny obrazek Matki Boskiej Krasnobrodzkiej o wymiarach 9x14 em. Z lewej strony kościół łączy się z klasztorem. Na dolnym korytarzu klasztoru znajduje się „Wystawę z Ziemi Świętej”. Natomiast na piętrze klasztoru warto zobaczyć „Wystawę

Maryją”, przedstawiająca sanktuaria maryjne w Polsce. Przed klasztorem znajdują się wspólnie wykonane z kamienia pomniki: Chrystusa Dobrego Pasterza i Papieża Jana Pawła II, autorstwa miejscowego artysty Andrzeja Gontarza.

Kaplica na Wodzie

Do kaplicy prowadzi Aleja Najświętszej Marii Panny, zwana też kasztanową, która jest pomnikiem przyrody. Przy Alei usytuowane są kaplice: św. Onufrego (zbudowana na planie czterolistnej koniczyny), św. Anny i św. Antoniego. XVIII-wieczna Kaplica na Wodzie znajduje się około 500 m od klasztoru, nazywana jest też czasami „Kaplicą Objawień”, gdyż w tym miejscu, w 1640 r. Jakubowi Ruszczykowi objawiła się Matka Boża. Obok kaplicy znajduje się figura przedstawiająca to objawienie oraz stacje różańcowe wykonane z kamienia przez artystę z Krasnobrodu - Andrzeja Gontarza.

Kaplica św. Rocha

Znajduje się około 3 km od klasztoru, na terenie Krasnobrodzkiego Parku Krajobrazowego, w miejscu zwanym „Zagóra”. Jest to kaplica drewniana, kryta gontem, wybudowana w stylu zakopiańskim. Początki kultu św. Rocha sięgają XVII w., kiedy to, według przekazów, podczas panującej zarazy dżumy Marysienka Sobieska ufundowała nad źródłkami kaplicę i kazała umieścić w niej obraz św. Rocha -patrona ludzi chorych na choroby zakaźne z kaplicą św. Rocha związane są też dzieje powstania styczniowego, tutaj bowiem 24 marca 1863 r. miała miejsce krwawa bitwa powstańców z oddziału Lelewela Borelowskiego z wojskami carskimi. Podczas tych walk zginęło 43 powstańców.

Kalwaria Krasnobrodzka

Za murem klasztornym, u stop Chełmowej Góry, znajduje się Kalwaria Krasnobrodzka. Zawiera ona 16 stacji Męki Pańskiej. Ostatnia, usytuowana centralnie, upamiętnia fakt zmartwychwstania Pana Jezusa. Figury ponad monumentalnej wielkości z drewna lipowego wykonał ludowy artysta Lucjan Boruta z Drohiczyzna. Kalwaria jest miejscem modlitwy dla parafian oraz licznie przybywających do Krasnobrodu pielgrzymów.

Krasnobrodzkie Muzeum Parafialne

Muzeum powstało z inicjatywy miejscowego proboszcza, ks. Romana Marszalca, w latach 1989-1994. Zlokalizowane jest w podwórzu przyklasztornym i posiada sześć ekspozycji:

I. Etnografia ~ Muzeum Wsi Krasnobrodzkiej powstało jako pierwsze w 1989 t. Gromadzi nieużyteczny już dziś sprzęt gospodarczy i domowy. Są tu: drewniane pługi i brony, sprzęt tkacki, malowane domowe skrzynie i kufry do przechowania odzieży i inne ciekawe przedmioty. Przed wejściem do tego muzeum stoją pszczele ule żłobione w potężnych pniach jodły. Wszystkie eksponaty zostały zebrane dzięki uprzejmości parafian.

II. Paleontologia - skamieniałości roślin i zwierząt, ekspozycja powstała w 1992 r. Zgromadzono tu ponad sto okazów skał wapiennych z odciskami zwierząt i roślin żyjących miliony lat temu. Wiek eksponatów ustalił prof. Walter Kegel Christiansen z Muzeum Geologicznego w Kopenhadze. Eksponaty te pochodzą z krasnobrodzkich kamieniołomów.

III. Garncarstwo krasnobrodzkie. Krasnobród był słynnym ośrodkiem garncarskim. Niestety, około 1985 t. rzemiosło to zanikło z chwilą śmierci ostatniego garncarza. Aby ocalić od zapomnienia i ukazać kunszt artystyczny zanikającego rzemiosła powstała ta ekspozycja. Wśród muzealiów są tzw. siwaki, ozdobne dzbanuszki i dwójniaki, zwierzęta i ptaszki, tzw. „zezule”. Eksponaty pochodzą z pamiątek rodzinnych po nieżyjących już garncarzach.

IV. Flora i fauna Roztocza, ekspozycja powstała w 1992 r. Obejmuje ponad 250 gatunków roślin i wiele gatunków zwierząt występujących na terenie Roztocza. Jest ona atrakcją turystyczną ukazującą bogactwo i piękno tych terenów.

V. Wieńce dożynkowe, których kolekcja mieści się w zabytkowym, modrzewiowym, krytym gontem spichlerzu z 1795 r. Wieńce dożynkowe są dziękczynieniem Bogu i Matce Bożej za dar chleba. Stąd też każdego roku we wrześniu odbywają się w Krasnobrodzie dożynki diecezjalne, podczas których delegacje poszczególnych miejscowości z diecezji zamojsko-lubaczowskiej przychodzą do kościoła w barwnych strojach ludowych z wieńcami dożynkowymi. W ostatnich latach na uroczystości dożynkowe przybywa blisko 100 takich delegacji. Niektóre wieńce pozostają w krasnobrodzkiej parafii tworząc ekspozycję.

VI. Muzeum sztuki sakralnej, znajdują się w pomieszczeniu na parterze klasztoru. Zgromadzono tam przedmioty liturgiczne, m.in.: ornaty, stare mszały, kielichy oraz stare księgi pochodzące z archiwum parafialnego. Podczas uroczystości odpustowych 2 lipca 2002 r. muzeum poświęcił arcybiskup senior Archidiecezji Lubelskiej, Bolesław Pylak. Muzeum czynne jest codziennie. Na żądanie przewodnikiem jest dyżurujący ksiądz.

Ptaszarnia

W podwórzu przy klasztornym znajduje się zorganizowany przez kustosza krasnobrodzkiego Sanktuarium, ks. prałata Romana Marszalca, mini ogród zoologiczny. Można tu zobaczyć ciekawe okazy ptactwa. Są tu: pawie, gołębie, bażanty, kuropatwy i inne gatunki.

Kamieniołom

Atrakcją geologiczną Krasnobrodu jest stanowisko dokumentacyjne „Kamieniołom”, utworzone na nieczynnym wyrobisku w Krasnobrozie-Podzamku. Odsłonięta ściana ma ok. 30 m wysokości i 165 m długości. Miejsce to pełni funkcje dydaktyczno naukową, gdyż można tu znaleźć odciski flory i fauny sprzed kilku milionów lat. Poza tym szczyt, na którym wzniesiono kamienną basztę, jest dobrym punktem widokowym, z którego rozciąga się piękna panorama Krasnobrodzkiego Parku Krajobrazowego.

Pałac Leszczyńskich

W dzielnicy Krasnobrodu zwanej Podzamkiem znajduje się pałac będący własnością dziedziców Krasnobrodu. Położony w rozległym parku barokowy pałac był kilkakrotnie niszczony i odbudowywany. Obecnie posiada cechy architektury klasycystycznej. Jest budowlą piętrową, krytą polskim łamanym dachem. Kolumnowa galeria z gontowym dachem łączy pałac z oficyną wybudowaną na przełomie XVIII i XIX w. W zespole pałacowo-parkowym mieści się obecnie Sanatorium Rehabilitacyjne dla Dzieci im. Janusza Korczaka.

Mariola Czapla

Dyrektor Centrum Kultury i Sportu w Krasnobrodzie.